

КОНКУРСНА РОБОТА

Шифр роботи: «ФСБ20»

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження “Прибутковість банку та її підвищення” обумовлена тим, що банківський прибуток дає можливість поповнювати капітал, утворює засади життєдіяльності та зростання банку, а також забезпечує необхідний рівень дивідендних виплат акціонерам. Тому актуальним є питання аналізу прибутку та рентабельності банків з метою оцінки їх діяльності з погляду її ефективності, а також розробка стратегії підвищення прибутковості банку на основі аналізу фінансових результатів, дослідження резервів росту прибутковості банків, визначення основних проблем та шляхів їх вирішення.

Мета конкурсної роботи – дослідження теоретичних засад прибутковості, механізму його формування та розподілу, аналіз та оцінка прибутковості АТ «ІНГ Банк Україна» та розроблення шляхів її підвищення.

Для досягнення зазначеної мети передбачено вирішення таких завдань: узагальнити теоретичні основи економічної сутності прибутковості банку та систематизувати методичні підходи до аналізу прибутковості; надати характеристику АТ «ІНГ Банк Україна» та провести аналіз прибутковості банку; сформулювати пропозиції щодо підвищення прибутковості банку.

Основними методами, які, використовувалися в роботі, є монографічне вивчення літературних джерел, порівняльний економічний аналіз, методи статистичної обробки даних зокрема, графічний, табличний, розрахунок абсолютних та відносних показників, горизонтальний, вертикальний аналіз фінансових звітів.

В роботі визначено фактори, що впливають на прибутковість банку та методи її оцінки; досліджено діяльність, оцінено та проаналізовано показники прибутковості АТ «ІНГ Банк Україна».

Конкурсна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел; виконана на 30 сторінках, містить 8 рисунків, 9 таблиць, 6 додатків. Перелік використаної літератури складає 11 джерел.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	5
1.1. Економічна сутність прибутковості банку.....	5
1.2. Механізм формування та розподілу прибутку банку.....	7
1.3. Сучасні підходи щодо аналізу прибутковості.....	9
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ПРИБУТКОВОСТІ БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «ІНГ БАНК УКРАЇНА».....	12
2.1. Загальна характеристика АТ «ІНГ Банк Україна».....	12
2.2. Аналіз та оцінка пасивів АТ «ІНГ Банк Україна».....	15
2.3. Аналіз та оцінка активів АТ «ІНГ Банк Україна».....	17
2.4. Аналіз та оцінка прибутковості АТ «ІНГ Банк Україна».....	20
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ АТ «ІНГ БАНК УКРАЇНА».....	24
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	32

ВСТУП

Актуальність дослідження. В кризових умовах сьогодення велика кількість банків зупинили свою діяльність, значно зменшилась пропозиція по депозитам, спостерігається підвищення відсоткових ставок по кредитах. Вищенаведене має значний вплив на прибутковість банку та вимагає від банківської установи покращення ефективності діяльності за рахунок ефективнішого використання банківських інструментів та послуг. Оскільки прибуток виступає одним із ключових елементів, що характеризує фінансові результати діяльності банку, то утримання його на достатньому рівні необхідно банківським установам для залучення нового капіталу, що дозволяє збільшити обсяги та підвищити якість пропонувананих послуг, стимулює удосконалення операцій, зниження витрат і розвиток банківських технологій.

Мета конкурсної роботи – дослідження теоретичних засад прибутковості, механізму його формування та розподілу, аналіз та оцінка прибутковості АТ «ІНГ Банк Україна» та розроблення шляхів її підвищення.

Для досягнення зазначеної мети передбачено вирішення таких завдань:

- узагальнити теоретичні основи економічної сутності прибутковості банку та систематизувати методичні підходи до аналізу прибутковості;

- надати організаційно-економічну характеристику АТ «ІНГ Банк Україна» та провести аналіз прибутковості банку;

- сформулювати пропозиції щодо підвищення прибутковості АТ «ІНГ Банк Україна».

Об'єкт дослідження – фінансові результати банку.

Предметом дослідження є нормативно-правові, організаційні та методичні засади аналізу прибутковості банку.

Конкурсна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел; виконана на 30 сторінках, містить 8 рисунків, 9 таблиць, 6 додатків. Перелік використаної літератури - 11 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1. Економічна сутність прибутковості банку

Основним показником, який узагальнює результати діяльності, а також є індикатором ефективності діяльності банку - прибуток. Він має універсальне значення, дає уявлення про характер, зміст, функціональну спрямованість та обсяг діяльності установи.

Визначення сутності прибутку як економічної категорії має неабияке значення для управління процесами його формування, виявлення факторів, що впливають на його величину, дає знання, необхідні для розробки заходів щодо збільшення прибутку, його максимізації та перспективного планування.

У класичному розумінні прибуток являє собою різницю між ціною товару й затратами на виробництво товару та його собівартістю. У стандарті бухгалтерського обліку П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зазначено: «Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати» [1].

Економічний зміст прибутку розкривається у функціях, які він виконує. Важливо підкреслити, що функція повинна відображати специфічний внутрішній зміст категорії

Ключовими функціями прибутку вважається три функції: стимулююча, розподільча і оціночна [2]. Водночас є необхідність зауважити, що стимулюючу або розподільчу функції виконує будь-яка інша економічна категорія. Показник ефективності діяльності не може виступати функцією, призначатися суб'єктивним уявленням про економічне явище у формі певних розрахунків.

За результатами опрацьованих теоретичних матеріалів, щодо визначення економічної сутності прибутку, так і з позиції банківської діяльності, сформулювати визначення прибутку можна так: прибуток – виражений у

грошовій формі дохід власника на вкладений капітал, плата за працю, за ризик ведення підприємницької діяльності, який є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності.

У загальному плані прибуток, що залишається в розпорядженні банку, залежить від трьох «глобальних» компонентів: доходів, витрат (рис. 1.1) і податків, сплачуваних до бюджету. Зіставлення темпів зростання цих компонентів дозволяє оцінити, який з факторів зробив позитивний або негативний вплив на прибуток.

Рис. 1.1. Структура доходів і витрат комерційного банку

До банківських доходів належать ті, які напряму пов'язані з банківською діяльністю, визначеною Законом України «Про банки і банківську діяльність» [3].

Внаслідок специфіки банківської діяльності основна маса доходів банку припадає на операційні доходи, а саме на процентні доходи. Процентні доходи піддаються управлінню більше, ніж інші види доходів, оскільки їх обсяг залежить від суми залишків по групі активів, що приносять процентний дохід.

Друге за значимістю джерело доходів – комісійні доходи. Величина комісійної винагороди банку напряму пов'язана з обсягом наданих послуг і встановленими тарифами за їх надання.

Банк повинен забезпечити не тільки достатність обсягу доходів для покриття своїх витрат, але і ритмічність їх надходження. Можна сказати, потік доходів повинен бути розподілений в часі відповідно з періодичністю утворювання банком витрат.

Найбільшу частину витрат звичайного комерційного банку становлять витрати на залучення коштів, а точніше, плата за їх використання, тобто процентні витрати. Контроль процентних витрат здійснюється за допомогою аналізу депозитної політики банку [4].

Співставлення доходів і витрат – це фінансовий результат статутної діяльності, який виступає у вигляді прибутку чи збитків.

Забезпечення прибутковості банку – одна із основних цілей банківського менеджменту, оскільки постійні прибутки зменшують витрати на залучення акціонерного та боргового капіталу і сприяють зміцненню конкурентної позиції банку.

1.2. Механізм формування та розподілу прибутку банку

Формування прибутку банку визначається специфікою його як комерційного підприємства, спектром операцій, а також діючою системою обліку та оподаткування.

Сума прибутку, яку банк має у своєму розпорядженні після сплати всіх податків та обов'язкових платежів може використовуватися практично без обмежень і розподіляється за рішенням загальних зборів акціонерів банку відповідно до чинного статуту.

Банківська діяльність – це комплекс взаємопов'язаних господарських процесів, які залежать від численних факторів.

Фактори, що впливають на прибуток, можуть класифікуватися за різними ознаками (рис. 1.2).

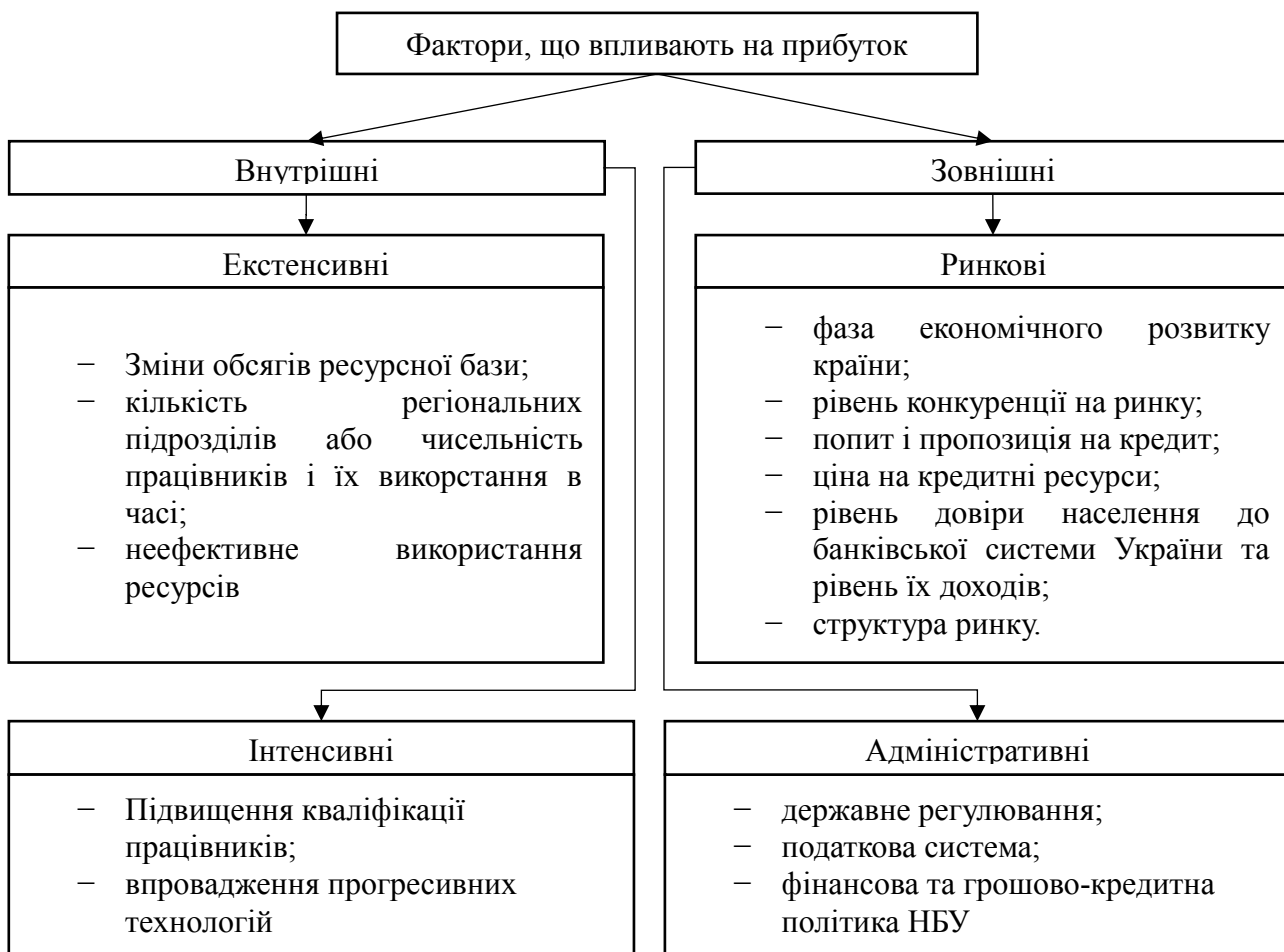

Рис. 1.2. Фактори, що впливають на прибуток

Вагоме значення для успішної діяльності банку має фаза економічного циклу, в якій перебуває країна. У період кризи знижуються доходи суб'єктів економічної діяльності, відносно і навіть абсолютно скорочуються масштаби прибутку підприємств, зокрема і банків, внаслідок погіршення структури розміщення активів. Це призводить до зниження ліквідності та надійності. У період кризи зростає кількість неплатежів, а в результаті цього і кількість випадків банкрутств банківських установ.

На фінансову стійкість і прибутковість банків суттєво впливають рівень, динаміка та коливання реальних доходів юридичних і фізичних осіб, та економічна стабільність в державі.

Крім вищезазначеного, на можливість банків формувати прибуток впливає такий зовнішній фактор, як відсутність правової бази, що сприяє зменшенню

ризиків банківської діяльності, зменшенню витрат, збільшенню доходів та набору банківського інструментарію. Для ефективного формування прибутку необхідно значну увагу приділяти цим факторам, проводити аналіз їх впливу на величину отриманого прибутку.

1.3. Сучасні підходи щодо аналізу прибутковості

Економічний аналіз має на меті не лише виявлення хибних шляхів, а й розкриття можливостей подальшого зростання економіки в цілому та окремих її складових. Частиною економічного аналізу є аналіз банківської діяльності.

Як свідчить практика, якісний і своєчасно проведений аналіз діяльності банків є ефективним шляхом виявлення ризиків і тенденцій розвитку банківського сектору. Однак залишається актуальною проблема досконалості методики аналізу фінансового стану як окремого банку, так і банківського сектору загалом, зокрема аналізу, зорієнтованого на виявлення системи ризиків у банківській діяльності.

З позиції окремого комерційного банку ставляться такі завдання:

- оптимізація структури активних та пасивних операцій з метою максимізації прибутку;
- контроль за дотриманням установлених НБУ економічних нормативів;
- мінімізація всіх видів банківських ризиків;
- визначення фінансової стійкості банку [5, 6].

Поставлені завдання вирішуються за допомогою фінансового та управлінського аналізу. Практикою вироблені основні методи фінансового аналізу (Додаток А), серед яких можна виділити такі: горизонтальний, вертикальний, трендовий, порівняльний, факторний, метод фінансових коефіцієнтів [7].

Аналіз прибутку комерційного банку є складовою частиною аналізу фінансової стійкості банку. Відомо, що будь-яка методика аналізу фінансових результатів діяльності банку починається з аналізу доходів і витрат, а

завершується дослідженням формування та використання прибутку комерційним банком.

Прибуток банку залежить не лише від різниці між доходами та витратами, а від наявного капіталу банку, що дозволяє постійно збільшувати темпи приросту прибутку. Необхідно зауважити, що прибуток та капітал банку є взаємопов'язаними і підкріплюють один одного.

Управління прибутком банку неможливе без розуміння його структурних елементів. Сьогодні найбільш прийнятним підходом до управління прибутком є комплексний підхід на основі поєднання управління активами, пасивами та прибутком банку, оскільки активи, зобов'язання і капітал банку перебувають в нерозривній єдності.

Основне завдання створення системи показників оцінки прибутковості банку – перевести його місію і загальну стратегію в систему чітко поставлених цілей і завдань, а також показників, що визначають ступінь їх досягнення.

Застосування системи показників в результаті дає набір показників прибутковості діяльності банку в сукупності з цілями, на досягнення яких зосереджені зусилля. Проте одночасне використання декількох показників актуалізує проблему розробки інтегрального показника, що дозволить надати загальну характеристику прибутковості банку, підвищити наочність та легкість сприйняття результатів оцінки.

У структурі широкого спектру показників, що використовуються науковцями та практикаками з метою оцінки прибутковості банків, на нашу думку, можна виділити наступні блоки показників: традиційні, показники з урахуванням ринкових індикаторів та з урахуванням ризиків.

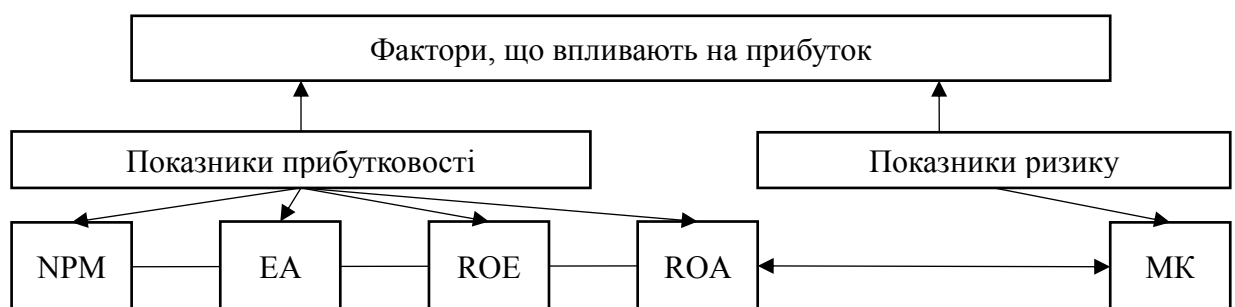

Рис. 1.3. Класифікація показників прибутковості

Традиційні показники прибутковості банку (рис. 1.3) аналогічні тим, які застосовуються в інших галузях. Найбільш поширеними на практиці є показники рентабельності активів (ROA), рентабельності капіталу (ROE), прибутковість витрат, прибутковість доходу. Крім того здійснюється аналіз чистої процентної маржі та чистого спреду.

Зіставлення зазначених показників дає можливість виявити невикористані резерви підвищення прибутковості активів за рахунок поліпшення їх структури, ефективнішого використання. Зіставлення цих коефіцієнтів дає уявлення про можливість зростання рентабельності завдяки скороченню активів, які не приносять доходу.

Показник рентабельності капіталу характеризує доцільність та ефективність вкладення акціонерами своїх коштів та ефективність віддачі статутного капіталу, а також спроможність банку розпоряджатися всіма його коштами. Норма прибутку відбиває здатність менеджменту банку контролювати свої витрати. Зростання цього показника свідчить про гармонізацію структури ресурсної бази, тобто зменшення, наскільки це можливо, частки коштовних інструментів.

Діяльність банківських установ завжди опосередкована існуванням різного роду ризиків, які виникають при здійсненні банківських операцій, наданні клієнтам різноманітних фінансових послуг та веденні банківського бізнесу в цілому, що може призвести до понесення банком певних грошових втрат. Проте присутність ризику в роботі банку не тільки зумовлена його функціонуванням. Однак розглянуті вище традиційні показники прибутковості враховують лише кінцевий фінансовий результат роботи банку, не розкриваючи при цьому існуючий рівень ризику ведення банківського бізнесу.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ПРИБУТКОВОСТІ БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «ІНГ БАНК УКРАЇНА»

2.1. Загальна характеристика АТ «ІНГ Банк Україна»

В Україні ING представлено АТ "ІНГ Банк Україна". У 1994 році ING Bank N.V. відкрив представництво у Києві. Зареєстрований Національним банком України 15 грудня 1997 за реєстраційним №271. Зареєстрована адреса та місце здійснення діяльності банку: вул. Спаська, 30-А, 04070, Київ, Україна.

Вже 23 роки ІНГ Банк залишається на ринку України та надає своїм клієнтам ефективні та високоякісні фінансові послуги. ІНГ Банк обслуговує міжнародні компанії та великих українських корпоративних клієнтів, пропонуючи широкий спектр продуктів та послуг комерційного банкінгу за підтримки відповідної мережі ING у регіоні Центральної та Східної Європи. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Відповідно до вимог Інструкції про порядок здійснення Фондом гарантування вкладів фізичних осіб захисту прав та охоронюваних законом інтересів вкладників затвердженої рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 825 від 26.05.2016 кожному вкладнику Банку Фонд гарантує відшкодування коштів за його вкладом [8]. Гранична сума розміру відшкодування коштів за вкладами встановлюється відповідно до ст. 26 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» та становить 200 000 грн [9].

АТ «ІНГ Банк Україна» не має філій, відділень та відокремлених структурних підрозділів, позиціонує себе на ринку банківських послуг як універсальний банк, що надає широкий спектр послуг. Клієнтська база Банку є незначною - на початок 2018 року банк обслуговував менше 500 клієнтів. Загалом відкрито близько 2,6 тис. рахунків, переважно поточні рахунки в іноземній валюті.

Статутний капітал Банку станом на 31 грудня 2019 складав 4 283 098 тис. грн і посідав 19 місце в рейтингу Національного Банку України, 100% акцій належать ІНГ БАНК Н. В., Нідерланди.

Активні операції фондуються власним капіталом, а також коштами банків і коштами клієнтів. Динаміка останніх протягом аналізованого періоду була позитивною. За підсумками 2016, 2017 та 2018 років приріст клієнтських коштів склав 15%, 7% і 24% відповідно. Натомість, обсяг міжбанківських запозичень, що протягом тривалого часу був значним, поступово скорочувався.

Якість ресурсної бази ПАТ «ІНГ Банк Україна» добра. Концентрація зобов'язань за основними кредиторами обмежує фінансову гнучкість Банку. Превалювання запозичень у національній валюті нівелює чутливість Банку до валютно-курскових коливань.

Активи банку станом на 31.12.2018 року склали 10 950 509 тис. грн., станом на 31.12.2019 року збільшився на 2 271 620 тис грн. (20,7%) та склали 13 222 129 тис. грн. Основною складовою активів є кредитний портфель клієнтів, що на кінець 2016 року становить 70,1% всіх активів, на кінець 2017 року – 71,4%, на кінець 2018 року – 77,9% та 58,2% у 2019 році, обсяг яких протягом 2016-2019 років мав стійку тенденцію до скорочення і станом на 31 грудня 2019 року скоротився на 4 480 233 тис. грн. або 36,8% (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Динаміка кредитного портфеля клієнтів АТ «ІНГ Банк Україна» за 2016-2019 рр. (млн. грн)

Як видно із рис. 2.1., обсяги кредитів клієнтам щорічно зменшуються, що говорить про не дуже позитивні зміни у кредитній діяльності банку.

Рис. 2.2. Концентрація кредитів клієнтам АТ «ІНГ Банк Україна»

Концентрація кредитів клієнтам АТ «ІНГ Банк Україна», що представлена сумою заборгованості десяти найбільших позичальників (рис. 2.2) протягом аналізованого періоду несуттєво змінюється. У 2016 році – 87% загального кредитного портфеля, у 2017 році – 80%, у 2018 році – 72%, у 2019 році – 84%.

Кредити надаються, головним чином, клієнтам, що здійснюють свою діяльність на території України в галузях економіки, наведених у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Розподіл кредитів АТ «ІНГ Банк Україна» за галузями економіки, тис.грн.

	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Оптова торгівля	4626062	37,2	2772458	35,9	4831456	52,3	5217412	62,8
Послуги зв'язку	1514694	12,2	2057934	26,7	1788118	19,4	1682969	20,3
Сільське господарство	799791	6,4	1650815	21,4	662951	7,2	641138	7,7
Хімічна промисловість	861289	6,9	590689	7,7	1214171	13,2	115411	1,4
Машино-будування	2284385	18,4	485046	6,3	536888	5,8	489934	5,9
Роздрібна торгівля	58190	0,5	100217	1,3	145446	1,6	-	-
Послуги	1389425	11,2	-	-	-	-	-	-
Металургія	861671	6,9	-	-	-	-	-	-
Фізичні особи	-	-	-	0,0	11771	0,1	9531	0,1
Інше	1372	-	56659	0,7	40727	0,4	150818	1,8
Паперова промисловість	44469	0,4	-	-	-	-	-	-
Всього	12441348	100	7713818	100	9231528	100	8307213	100

Найбільші обсяги кредитів у 2016-2019 роках, надавалися у галузь оптової торгівлі, питома вага у загальному обсязі кредитів має тенденцію до зростання протягом усього аналізованого періоду. Друга, за обсягами кредитів галузь послуг зв'язку, однак в даній галузі відсутня стабільна тенденція до зміни.

У 2017 році спостерігається стрімке зростання питомої ваги кредитів у галузі сільського господарства до загальної суми кредитів із 6,4% у 2016 до 21,4% у 2017, однак починаючи із 2018 року питома вага так же стрімко скорочується до 7,7% у 2019 році. Так само і у галузі хімічної промисловості відбувається зростання питомої ваги кредитів у 2018 році до 13,2%, а вже у 2019 році зменшується до рекордно низьких, протягом аналізованого періоду, 1,4% за цією галуззю. Галузь машинобудування протягом 2016-2019 років втрачає попит і частка кредитів в загальному обсязі стрімко зменшується із 18,4% у 2016 році до 5,9% у 2019 році.

Ефективність діяльності ПАТ «ІНГ Банк Україна» висока. Банк генерує стабільний позитивний грошовий потік, що покриває операційні витрати і резервування активних операцій та забезпечує генерування власного капіталу.

2.2. Аналіз та оцінка пасивів АТ «ІНГ БАНК УКРАЇНА»

На нинішньому етапі розвитку банківської системи одним із пріоритетних завдань є забезпечення стабільного функціонування і розвитку комерційних банків та банківської системи в цілому. Дослідження діяльності банків доцільно починати з пасиву балансу, який характеризує джерела коштів і природу фінансових зв'язків банку, оскільки саме пасивні операції значною мірою визначають умови, форми та напрями використання банківських ресурсів.

Головною метою аналізу пасивних операцій банку є визначення ефективності формування ресурсної бази банку за зниження її вартості та підвищення фінансової стабільності.

Агрегована фінансова звітність банку подана в додатках (додаток Б і В).

За результатами горизонтального аналізу пасиву АТ «ІНГ Банк Україна» виявлено наступне: пасиви зменшилися у 2017 році на 7387289 тис. грн, що було обумовлено скороченням зобов'язань за статтями: «Кошти кредитних установ» та «Відстрочені податкові зобов'язання». У 2018 році пасиви зросли, що було

обумовлено зростанням зобов'язань і набуло позитивної тенденції до 2019 року (додаток Д).

В цілому протягом аналізованого періоду пасиви скоротились на 4136377 тис. грн. (-23,8 %) за рахунок скорочення зобов'язань на 4681554 тис. грн. (-34,4 %), що викликано переважно зменшенням коштів кредитних установ – на -7116644 тис. грн (79,2 %). Одночасно власний капітал банку зріс на 545177 тис. грн. (14,6 %), що викликано, насамперед, збільшенням нерозподіленого прибутку на 565458 тис. грн. (19,2 %) та докапіталізацією банку.

За результатами вертикального аналізу пасиву балансу банку виявлено зменшення питомої ваги зобов'язань на 10,9 % та відповідне збільшення питомої ваги власного капіталу банку (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз структури пасиву балансу АТ «ІНГ Банк Україна» (2016-2019 рр., %)

Найменування статті пасиву	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. від 2016р.
Кошти кредитних установ	51,7	8,7	10,1	14,1	-37,6
Кошти клієнтів	26,2	52,5	51,0	52,5	26,4
Відстрочені податкові зобов'язання	0,1	0	0	0	-0,1
Поточні податкові зобов'язання	0	0,3	0,4	0,1	0,1
Інші зобов'язання	0,5	0,8	1,2	0,8	0,3
Всього зобов'язань	78,5	62,4	62,7	67,6	-10,9
Статутний капітал	4,3	7,5	6,7	5,5	1,2
Додатковий сплачений капітал	0,3	0,5	0,4	0,4	0,1
Накопичений нерозподілений прибуток	16,9	29,6	30,2	26,5	9,6
Всього власного капіталу	21,5	37,6	37,3	32,4	10,9
Всього власного капіталу та зобов'язань	100	100	100	100	0

Питома вага зобов'язань у середньому протягом аналізованого періоду становила 67,8 %, власного капіталу – 32,2 % (рис. 2.3).

Така структура пасиву балансу свідчить про постійний процес докапіталізації банку та формування фінансовий ресурсів за рахунок нерозподіленого прибутку. Такі зміни, безперечно, є позитивними.

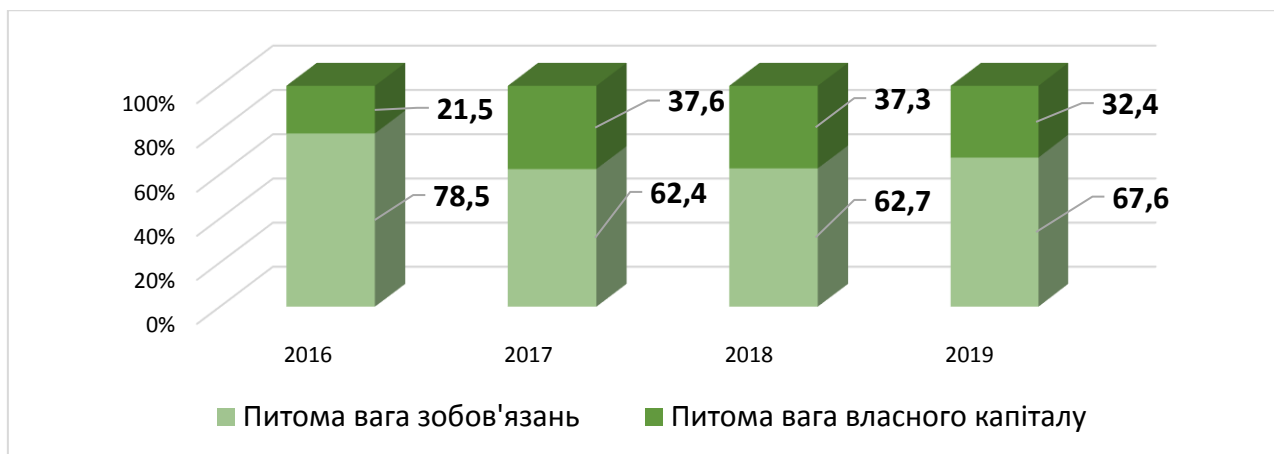

Рис. 2.3. Динаміка структури пасиву балансу АТ «ІНГ Банк Україна» протягом 2016-2019 років, %

Таблиця 2.3

Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів

Показник	2016	2017	2018	2019
Ступінь використання платних пасивів банку	0,90	1,15	1,25	0,87
Ефективність використання сукупних зобов'язань	0,89	1,15	1,25	0,86

За даними таблиці 2.3 видно, що ступінь використання платних пасивів знаходився вище нормативного значення протягом 2016-2019 рр., однак у 2019 році відбулось зниження значення показника нижче нормативного. Зазначене зростання також вплинуло на значення коефіцієнту використання зобов'язань, адже з 2016 по 2018 рік воно постійно зростало, що свідчить про ефективне використання банком в господарському обороті сукупних зобов'язань, а вже у 2019 році відбулось стрімке падіння значення коефіцієнту, що лише на 0,06 перевищило нормативне значення.

2.3. Аналіз та оцінка активів АТ «ІНГ БАНК УКРАЇНА»

Аналіз активів банку є наступним, після аналізу ресурсної бази банку, етапом комплексної системи аналізу фінансово-господарської діяльності банку. Перевірка та аналіз активів банку відноситься до найбільш тривалої і важливої стадії аналізу діяльності банку.

За результатами аналізу активу балансу АТ «ІНГ Банк Україна» видно: протягом аналізованого періоду активи зазнали стрімкого скорочення, в цілому

загальна сума зменшилась на 4136377,0 тис. грн. або 23,8%, що свідчить про зниження потенціалу банку генерувати прибуток для власників (додаток Е).

За результатами горизонтального аналізу обсяги кредитів клієнтам зменшились на 4480233 тис. грн., це свідчить про зниження довіри клієнтів до банку.

Протягом 2016-2019 рр. загальна сума основних засобів збільшилась на 68425 тис. грн. Це може бути результатом розвитку банку, розширення мережі його філій, підвищення рівня технічного забезпечення тощо. Такі зміни можна вважати нормальними.

Темп приросту інших активів вимагає уважного дослідження. Так, бачимо незначне зростання обсягів на 13636 тис. грн. або 113,0%. Підбиваючи підсумок, можна сказати, що динаміка, склад і структура активів відповідає основним принципам і напрямкам розвитку банку, але розвиток активів далі вимагає їх коригування в напрямі підвищення питомої ваги кредитно-інвестиційного портфеля й уповільнення темпів приросту основних засобів та інших активів.

Таблиця 2.4

Аналіз структури активу балансу АТ «ІНГ Банк Україна» (2016-2019 рр., %

Найменування статті активу	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхил. 2019 р. від 2016р.
Грошові кошти та їх еквіваленти	29,7	28,1	21,5	41,0	11,3
Кредити клієнтам	70,1	71,4	77,9	58,2	-11,9
Основні засоби	0,1	0,2	0,3	0,6	0,5
Нематеріальні активи	0,01	0,02	0,02	0,02	0,0
Поточні податкові активи	0,002	0	0,1	0	0,0
Відстрочений податковий актив	0	0,01	0,003	0,005	0,0
Інші активи	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1

За результатами вертикального аналізу (таблиця 2.4) питома вага статті грошові кошти та їх еквіваленти має тенденцію до зростання з 29,7% у 2016 році до 41,0% у 2019 році, що характеризує її як одну з найвагоміших статей наповнення активу.

Згідно з даними наведеними у таблиці 2.5 протягом аналізованого періоду спостерігається зниження питомої ваги дохідних активів з 71,6% до 58,4%. В свою чергу, відбулося збільшення недохідних активів з 28,4% до 41,6%.

Таблиця 2.5

Аналіз змін, що характеризують дохідні і недохідні активи, вказують на зміну їх якості, АТ «ІНГ Банк Україна»

Показник, Тис. Грн	2017р.	2018р.	2019р.	2018/2017	2019/2018	2019/2017
Дохідні активи	7139171	8546362	7716287	1407191	-830075	577116
Недохідні активи	2832046	2404147	5505842	-427899	3101695	2673796
Всього активів	9971217	10950509	13222129	979292	2271620	3250912
%						
Дохідні активи	71,6	78,0	58,4	6,4	-19,6	-13,2
Недохідні активи	28,4	22,0	41,6	-6,4	19,6	13,2
Всього активів	100	100	100	0	0	0

На основі даних, отриманих після оцінки кредитно-інвестиційної політики АТ «ІНГ Банк Україна», що зазначені у таблиці 2.6, можна побачити перехід від активної до ризикованої політики у період 2017-2018 рр., що пов'язаний із зростанням частки доходних активів в загальному обсязі активів.

Таблиця 2.6

Оцінка кредитно-інвестиційної політики АТ «ІНГ Банк Україна»

Показник	2017р.	2018р.	2019р.
Значення показника питомої ваги кредитно-інвестиційного портфеля в активах, %	72	78	58
Характеристика кредитно-інвестиційної політики	Активна	Ризикована	Пасивна

Зниження показника питомої ваги кредитно-інвестиційного портфеля в активах у 2019 році також не можна назвати позитивною, оскільки це призвело до пасивної кредитно-інвестиційної політики.

Таблиця 2.7

Коефіцієнтний аналіз якості активів АТ «ІНГ Банк Україна»

Показник	2016	2017	2018	2019	Відхилення 2019 р. від 2016 р.
Коефіцієнт доходності активів	0,70	0,72	0,78	0,58	-0,12
Коефіцієнт доходності активів банку	0,06	0,02	0,06	0,07	0,01
Коефіцієнт прибутковості активів банку	0,05	0,01	0,05	0,06	0,01

За результатами коефіцієнтного аналізу якості активів (таблиця 2.7) протягом 2016-2019 рр. можна побачити зниження коефіцієнту доходності

активів з 0,70 до 0,58, що є негативним і свідчить про неефективне розміщення ресурсів. Однак, загалом коефіцієнт доходності активів банку протягом аналізованого періоду збільшився на 0,01. Також збільшився коефіцієнт прибутковості банку на 0,01, що є позитивним.

2.4. Аналіз та оцінка прибутковості АТ «ІНГ Банк Україна»

З метою виявлення резервів зростання прибутковості банківської діяльності як джерела формування банківського капіталу, що забезпечує стабільність фінансового стану банку, здійснюється комплексний аналіз його доходів і витрат. Завданням такого аналізу є:

- визначення постатейної структури доходів і витрат та їх динаміки;
- коефіцієнтний аналіз доходів і витрат;
- аналіз і оцінка рівня прибутковості банку та розроблення заходів щодо використання резервів підвищення прибутковості банківської діяльності;

За результатами горизонтального аналізу доходів і витрат АТ «ІНГ Банк Україна» (додаток Ж) виявлено, що загальні доходи банку збільшилися на 102054 тис. грн (6,0 %), за аналізований період. Загальне збільшення доходів супроводжувалося зростанням усіх його складових, за винятком процентних доходів, обсяги яких зменшилися на 20984 тис. грн (1,4%). Обсяги витрат мають тенденцію до зростання протягом усього аналізованого періоду. За результатами аналізу, виявлено приріст витрат на 185946 тис. грн. (20,4 %). Через загальне зменшення доходів відбувається зменшення обсягу прибутку за аналізований період на 83892 тис. грн (10,6 %).

За результатами вертикального аналізу доходів і витрат АТ «ІНГ Банк Україна» (табл. 2.8) виявлено зниження питомої ваги процентних доходів на 6,1%. Також відбулось зниження питомої ваги за статтями «Комісійні витрати» на 13,9%, «Резерв на покриття збитків від зменшення корисності кредитів клієнтам» на 11,0%, «Витрати з податку на прибуток» на 4,9%.

Аналіз структури доходів і витрат АТ «ІНГ Банк Україна»

	2016	2017	2018	2019	2019-2016
Процентні доходи	88,1	83,7	88,2	82,0	-6,1
Резерв на покриття збитків від зменшення корисності кредитів клієнтам	0	0	0	1,7	1,7
Комісійні доходи	4,9	7,2	5,9	5,0	0,1
Інші доходи	0,7	1,2	0,6	1,4	0,7
Результат операцій з іноземною валютою	6,3	7,9	5,4	9,9	3,6
Всього доходів	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
Процентні витрати	15,8	26,0	37,5	45,1	29,3
Комісійні витрати	20,4	11,2	9,4	6,5	-13,9
Непроцентні витрати	34,1	29,3	31,4	34,2	0,1
Резерв на покриття збитків	10,7	29,5	11,7	0	-11
Витрати з податку на прибуток	19,1	4,0	10,1	14,2	-4,9
Всього витрат	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0

Національний банк України оприлюднив дані фінансової звітності 75 українських банків, які мали ліцензії станом на 1 січня 2020 року. В 2019 році прибуток банківської системи порівняно з 2018 роком збільшився в 2,7 разів - з 22,3 млрд грн до 59,6 млрд грн.

За даними НБУ, прибуток після оподаткування усіх банків за 2019 рік склав 59,634 млрд грн. Найбільший прибуток був зафіксований в групі «банки з державною часткою». П'ять банків отримали 35,202 млрд грн прибутку. Крім того, 20 банків з іноземних банківських груп отримали 18,513 млрд грн прибутку. Водночас 50 приватних українських банків показали 5,918 млрд грн прибутку.

За даними НБУ, найбільш прибутковим був АТ КБ «ПриватБанк» - 32,609 млрд. грн. Далі йдуть АТ «Райффайзен Банк Аваль» - 4,749 млрд. грн, АТ «ПУМБ» - 2,623 млрд. грн, АТ «УкрСиббанк» - 2,580 млрд. грн та АТ «ОТП Банк» - 2,537 млрд. грн (рис. 2.2).

АТ «ІНГ Банк Україна» у 2019 році отримав прибуток у розмірі 0,71 млрд. грн і зайняв 11 місце в рейтингу прибутковості українських банків. Головними факторами збільшення прибутку банків України у 2019 році у 2,7 рази до 59,6 млрд грн були висока операційна ефективність банків та низькі відрахування у резерви.

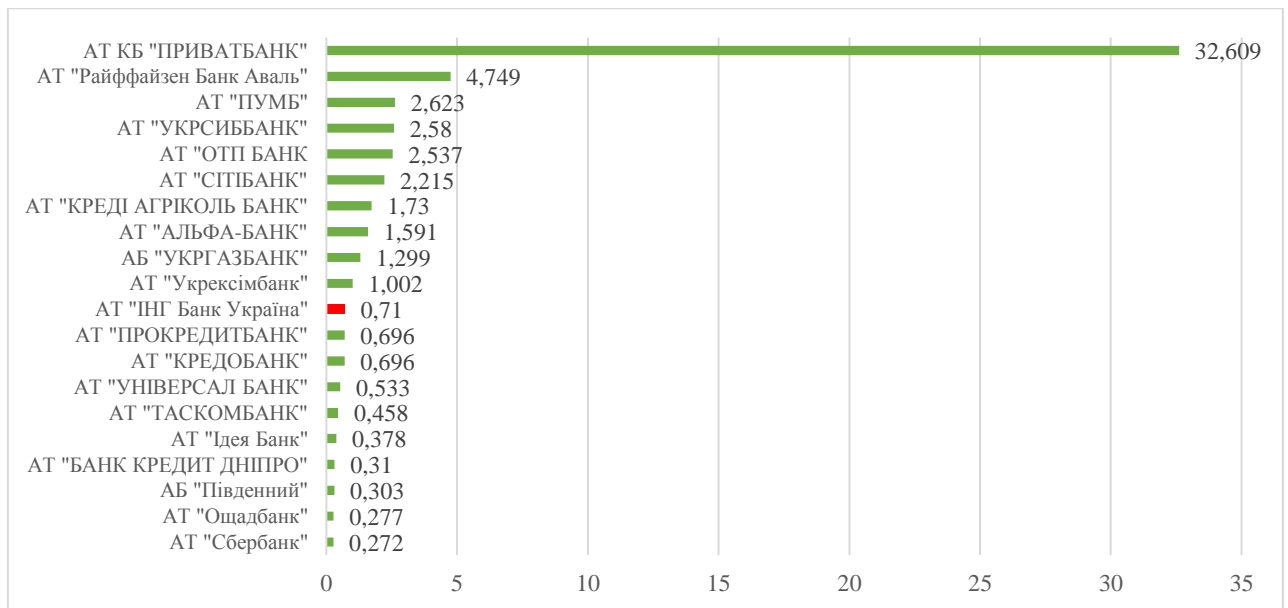

Рис. 2.4. Прибуток українських банків за 2019 рік

Одним із шляхів характеристики ефективності роботи комерційного банку є оцінка рівня його прибутковості (рентабельності).

Аналіз показників прибутковості охоплює такі етапи:

- розрахунок фактичного значення прибутковості на основі даних балансу та інших форм річної та квартальної звітності;
- порівняльна оцінка коефіцієнтів з їх рівнем у попередні роки та квартали;
- визначення основної тенденції в динаміці коефіцієнтів (зростання або зниження);
- виявлення факторів, які впливають на зміну цих коефіцієнтів;
- оцінка факторів з позиції ліквідності балансу та банківських ризиків;
- розроблення рекомендацій щодо підвищення прибутковості банку або забезпечення її стабільності в майбутньому.

Проведемо аналіз прибутковості АТ «ІНГ Банк Україна» (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Аналіз прибутковості АТ «ІНГ Банк Україна»

Показник	2016	2017	2018	2019	Відхилення 2019-2016
Показник прибутковості активів	4,56	1,46	4,88	5,85	1,29
Показник прибутковості капіталу	21,16	5,33	12,50	16,51	-4,65
Чиста маржа прибутку	46,46	15,41	31,42	39,18	-7,28

Проаналізувавши дані таблиці 2.9 слід зазначити, що спостерігається тенденція до зниження показників ефективності діяльності банку.

Рентабельність активів за аналізований період вище норми та протягом аналізованого періоду збільшилась на 1,29%, що свідчить про те, що банк ефективно використовує наявні ресурси.

Рентабельність капіталу за аналізований період вище норми окрім 2017 та 2018 року, коли показник становив 5,33% та 12,5% відповідно, що свідчить про те, що банк почав працювати ефективно лише з 2019 року.

Чиста маржа прибутку у 2016 році становить 46,46% та знижується у 2017 році до 5,33%, однак залишається вище норми 4,5%, а в 2018 році даний показник зростає до 31,42% і продовжує зростати. Протягом аналізованого періоду значення показника знизилось на 7,28%. Основними причинами зменшення процентної маржі є: зниження процентних ставок за кредитами; подорожчання ресурсів; скорочення питомої ваги дохідних активів у загальному їх обсязі; хибна процентна політика.

Зважаючи на те, що прибуткова діяльність є необхідною умовою фінансової надійності, основними напрямками забезпечення стабільної прибуткової діяльності банку у подальшому повинні бути зростання та поліпшення якості й структури активів за рахунок збільшення частки саме дохідних активів, що сприятиме збільшенню доходів, та зниження рівня банківських витрат, насамперед за рахунок загальних адміністративних витрат, зокрема - на утримання персоналу.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХОДИ ПІВДИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ АТ «ІНГ БАНК УКРАЇНА»

Аналіз вітчизняної практики управління, планування та регулювання банківської прибутковості на мікро- та макроекономічному рівнях дає змогу виявити основні недоліки та прорахунки як Національного банку України так і комерційних банків, що зумовлює необхідність розробки та реалізації заходів щодо їх усунення.

Незадовільний стан прибутковості комерційного банку є причиною зниження його платоспроможності, погіршення роботи банку і можливого банкрутства. Банківський прибуток є одним із найважливіших показників ефективності функціонування банку, його стабільності.

Для збільшення розміру прибутку у банку, потрібно спрямовувати діяльність у двох пріоритетних напрямках, перший з яких полягає у підвищенні процентних та комісійних доходів, а інший – у зменшенні процентних та комісійних витрат [10].

Управління прибутком комерційного банку здійснюється на різних рівнях: на рівні банку в цілому і на рівні окремих напрямів діяльності банку, конкретних банківських продуктах, окремих робочих місць, взаємовідносин з клієнтом. В управлінні прибутком банку беруть участь різні його підрозділи: керівні органи, департаменти управління, відділи.

Концепція «високорентабельної банківської діяльності», у країнах з розвиненою ринковою економікою, базується на трьох «китах»:

- I) максимізації доходів (від наданих кредитів та операцій із цінними паперами, а також підтримка гнучкої структури активів, яка пристосована до змін процентної ставки);
- II) мінімізації витрат (через оптимізацію структури пасивів, зменшення витрат від безнадійних позичок, жорсткий контроль за накладними витратами;
- III) грамотному та ефективному менеджменті.

Мірою надійності і ефективності використання всього капіталу банку є норма прибутку на сукупний капітал. Дана норма прямо пропорційно залежить від прибутковості активів і обернено пропорційно достатності капіталу.

Сьогодні зростання норми прибутку на капітал за рахунок зменшення достатності капіталу практично неможливе. Жорстка конкуренція і підвищення кредитних відсотків перешкоджають досягненню оптимального рівня відношення капіталу до активів. Тому головним резервом збільшення норми прибутку на сукупний капітал залишається підвищення ступеня використання активів. Вимоги достатньої прибутковості комерційного банку завжди наштовхуються на обмеження щодо ліквідності і платоспроможності.

Виходячи з даної концепції, цей зарубіжний досвід можна адаптувати до українських банків з метою підвищення прибутковості українських банків, яка передбачає максимізацію доходів, мінімізацію витрат та формування високоефективного менеджменту банку. В зв'язку з цим можна запропонувати основні напрямки зростання доходів комерційного банку:

1. Загальне зростання групи активів, що приносять процентний дохід, для чого банк повинен, по-перше, залучати більше позичальників і при цьому ретельно аналізувати їх фінансовий стан, по-друге, нарощувати свій кредитний потенціал за рахунок збільшення обсягу ресурсів, що залучаються. Це можливо досягти при проведенні зваженої маркетингової та процентної політики, наслідком чого стане підвищення числа банківських вкладників.

2. Раціональне та ефективне розміщення коштів банку для забезпечення його фінансової стійкості. Виконання цієї умови дозволить позбавитися від суперечностей між ліквідністю, надійністю та прибутковістю комерційного банку.

3. Фінансове планування, як один з резервів збільшення прибутку і раціонального його використання. Багато витрат несуть банки внаслідок неузгоджених дій різних управлінь між собою. Фінансовий план дозволяє спрогнозувати доходи, витрати і прибуток банку на рік. І хоча в умовах, які склалися в нашій країні, через нестабільність, інфляцію реальні дані можуть

суттєво відрізнятися від запланованих, але пропорції залишаються практично незмінними. Банківська установа повинна реально бачити перспективи свого розвитку і цілі на поточний рік.

4. Зміна загального рівня процентної ставки по активних операціях банку. Більш високий рівень процентної ставки повинен принести банку якомога більший дохід. Проте, в сучасних умовах банки не часто вдаються до таких дій. В умовах конкурентної боротьби вони найчастіше знижують ставку з метою залучення якомога більшої кількості позичальників.

Зниження середньозваженої ставки проценту по Україні є свідомим фактом цього. Працюючи в цьому напрямку банки намагаються збільшити рівень процентної ставки по активних операціях, тобто тут спрацьовує принцип будь-якого комерційного підприємства: «дешевше купити - дорожче продати» [11].

5. Зміна структури портфелю доходних активів, іншими словами підвищення питомої ваги ризикових кредитів в кредитному портфелі банку. Відомо, чим вищий дохід, тим більший ризик в сфері банківської діяльності. Тому головне завдання банку – визначення ступеню допустимості та виправданості того чи іншого ризику, адже при зваженому управлінні ризикові операції можуть принести комерційному банку значний дохід.

Існує декілька способів захисту від кредитного ризику:

а) диверсифікація позик – розподіл кредитного портфеля серед широкого кола позичальників, у яких є відмінними як характеристики, так і умови діяльності;

б) постійний контроль банку за станом прав позичальника на протязі всього терміну користування позикою і прийняття попереджувальних заходів щодо захисту своїх інтересів;

в) установлення лімітів. Мається на увазі встановлення гранично допустимих розмірів наданих позичок, що дозволяє обмежити ризик;

г) резервування – створення резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями.

д) сек'юритизація активів – перетворення наданих банками позичок на ліквідні цінні папери, котрі обертаються на вторинному ринку.

6. Нарощення власних коштів банку, що сприятиме зростанню ресурсної бази банку і відповідно їх інвестиційного потенціалу. Це буде однією з передумов залучення іноземних інвестицій, стимулюватиме інтеграційні процеси, забезпечить незалежність банку і створить умови для виживання банківської системи України в період посиленої конкуренції з боку іноземних банків;

7. Правильне управління активами і пасивами банку, а також ризиками.

В сучасних умовах нестабільного зовнішнього середовища управління активами і пасивами має забезпечувати:

а) розподіл економічного капіталу банку під ризики і підтримку адекватної платоспроможності з урахуванням балансових, ринкових та інших ризиків;

б) моніторинг та управління активами і пасивами банку відповідно до поточних, середньо- і довгострокових бізнес-планів банку;

в) визначення політики та інструкцій з управління ризиком ліквідності і фондами банку. Визначення процедури антикризового управління у разі виникнення кризи ліквідності;

г) управління ринковими ризиками, зокрема процентним, валютним і ціновим ризиками;

д) встановлення лімітів по ринкових ризиках і ризику ліквідності;

е) моніторинг результатів по вищезазначеним цілям.

8. Забезпечення зростання непроцентних доходів: приділення більшої уваги доходам від надання послуг «небанківського» характеру, оптимізація пасивів, зменшення загально-адміністративних витрат, зменшення витрат на створення банківської послуги, що дасть змогу знизити її ціну.

Це означає збільшення комісійних, торгівельних, інших банківських операційних доходів, інших доходів. Але проблемою є те, що всі ці доходи, в першу чергу залежать від розширення клієнтської бази банку. Застосовування

таких інструментів в банківській діяльності, які дозволяють як планувати, так і одержувати додатковий прибуток. Мова йде про ф'ючерси, опціони, форвардні операції з валютою та інші форми діяльності, які відповідають умовам ринкових відносин [11].

Вдале дослідження та впровадження всіх цих заходів допомогло б збільшити прибутковість банку та досягти мінімізації ризиків. В умовах сьогодення та нестабільного середовища це є надзвичайно важливим.

У практиці роботи банківських установ є чималі резерви зростання прибутку. В сучасних умовах слід використовувати для збільшення прибутку не лише традиційні шляхи, а й нові (рис. 3.1), що відкриті в процесі ринкових перетворень.

Рис. 3.1. Складові цілей банку для отримання прибутку

Невід'ємною складовою підвищення прибутковості банків є орієнтація управлінської ланки банку на розширення клієнтської бази. Для досягнення такої мети банки розробляють бізнес-стратегії, орієнтовані на певні групи клієнтів.

Для ефективного управління прибутком банків необхідно сформувати відповідну систему управління, яка включає шість основних блоків: мета, принципи і завдання, механізм, організаційне забезпечення, методи аналізу прибутку, контроль з виконання плану з прибутку. У процесі управління прибутком банку важливе місце займають методи управління, які є способами і прийомами впливу управлінської системи. Методи управління прибутком пов'язані з функціями управління: плануванням, аналізом, організацією і контролем.

Формуючи стратегію банку щодо досягнення певних розмірів прибутку, необхідно розглядати її не як пасивно отримані доходи, а як результат завоювання, оскільки прибуток, отриманий завдяки ініціативі, є результатом інновацій, відсутності страху перед ризиком, раціонального використання коштів, далекоглядної політики щодо заборгованості.

Очікувані наслідки стратегічних характеристик банку виявляють тенденцію до стійкості з плином часу. По суті це означає дві речі. По-перше, коли з часом відбуваються зміни основних характеристик банку, наприклад, зростає якість чи знижується інтенсивність інвестицій, то результати діяльності будуть прагнути до норми для нової комбінації факторів.

По-друге, якщо фактичні результати діяльності фінансово-кредитної установи відхиляються від прогнозу, заснованого на законах ринку, то вони будуть прагнути назад до своєї звичайної норми. Тож можна сказати, що хороша та стратегія, від якої можна з упевненістю очікувати позитивних результатів.

Аналіз чинників формування власних ресурсів, що впливають на надійність і фінансову стійкість комерційних банків дозволяє перейти до розробки і ухвалення управлінських рішень щодо комплексу питань, пов'язаних з пошуком і виявленням нових, суттєвих джерел капіталізації банків як за рахунок власних, так і залучених засобів.

ВИСНОВКИ

В ході виконання конкурсної роботи визначено сутність прибутку та ряд чинників, які впливають на його формування. Прибутковість банку, з одного боку, визначається організацією роботи з управління активами і пасивами, ефективністю використання банківських ресурсів, стратегічною політикою розвитку банку, а з іншого – економічними умовами господарювання, державним регулюванням, грошово-кредитною політикою та ін.

Розглянуто основні показники, що характеризують прибутковість банку. Виявлено, що кожен із розглянутих показників має свої обмеження та недоліки, але, в той же час, характеризується сильними сторонами. Виходячи з цього, на нашу думку, дані показники необхідно формувати у групи показників, що відповідають потребам оцінки, оскільки процеси прийняття рішень, які засновані на декількох показниках, як правило, надійніші, так як відбувається фільтрація внаслідок поєднання оцінок різних змінних.

Проаналізовано прибутковість банку та виявлено, що всі показники перевищують нормативне значення, однак більшість з них мають тенденцію до зниження, що може не дуже добре відобразитися на прибутковості банку в цілому. Для максимізації прибутку, необхідно збільшувати доходи та зменшувати витрати банку.

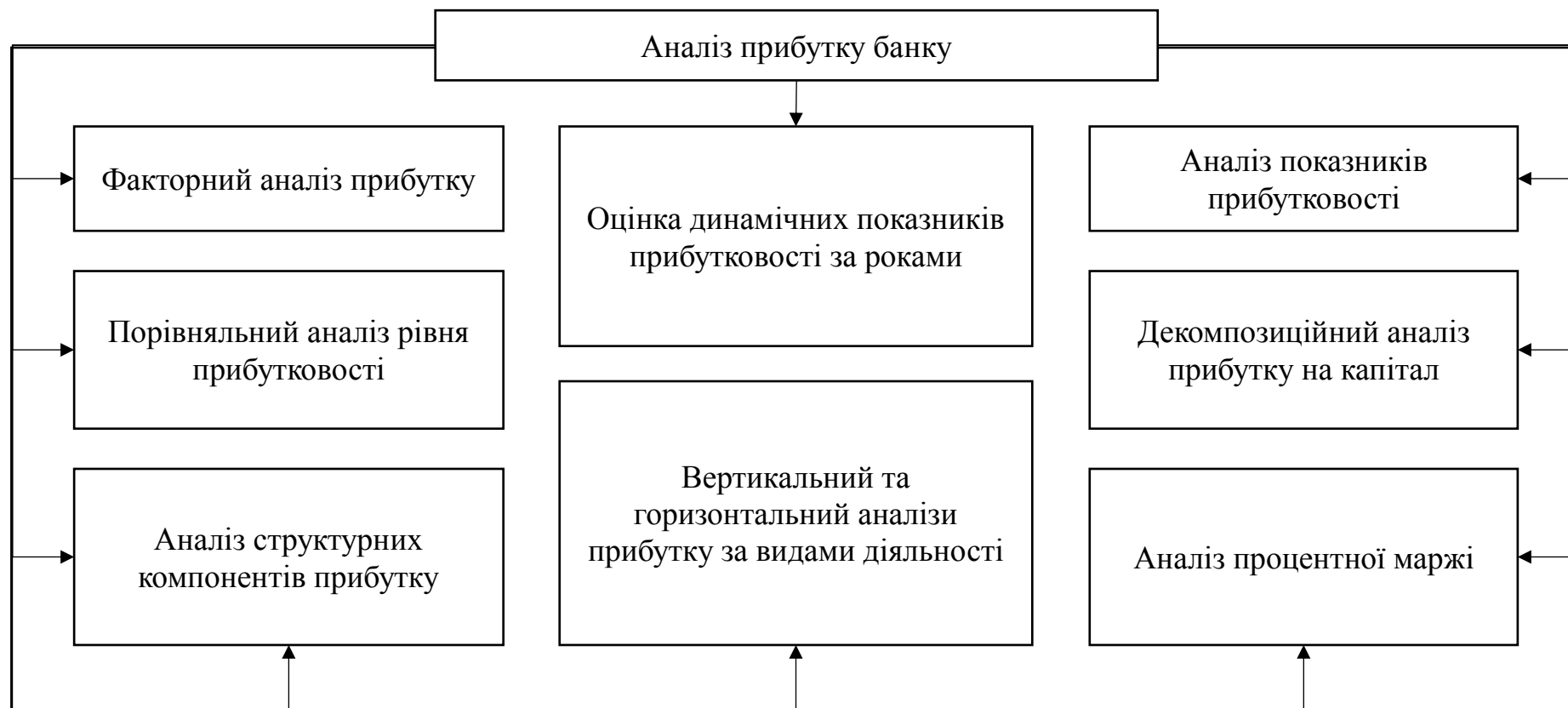
Для збільшення ефективності управління процесом формування і розподілом прибутку банку можна запропонувати проведення заходів із збільшення процентних, комісійних та непроцентних доходів банку та зменшення рівня витрат банку за рахунок залучення більш дешевих ресурсів та підвищення частки доходних активів у загальних активах банку, збільшувати обсяг власного капіталу, наприклад за рахунок капіталізації дивідендів, а також ефективно управління співвідношенням прибуток-ризик. Вдале дослідження та впровадження всіх цих заходів допомогло б збільшити прибутковість банку та досягти мінімізації ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
2. Білик Т. О. Теоретичні аспекти прибутку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2005. № 8. С. 8-13.
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
4. Малік М. Й., Нужна О. А. Фінансовий аналіз у комерційному банку як складова частина управління його операціями. *Економічний форум*. 2011. №1.
5. Аналіз банківської діяльності: Підручник / [А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.]. Київ, 2004. 599 с.
6. Кочетков В. М. Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти: Монографія. Київ: КНЕУ, 2002. 238 с.
7. Криленко В.І., Данік Н.В. Фінансовий менеджмент у банку: навчальний посібник. Миколаїв, 2017. 149 с.
8. Інструкція про порядок здійснення Фондом гарантування вкладів фізичних осіб захисту прав та охоронюваних законом інтересів вкладників: Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 26.05.2016 № 825. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0874-16#Text>.
9. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №50. Ст. 564. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>.
10. Добровольська О. В., Сабадин М. О. Теоретико-методичні засади управління прибутковістю комерційного банку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. №23 (ч. 3). С. 111-114.
11. Борисова С.Є. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку. *Науковий вісник ДДМА*. 2016. № 2. С. 144—148.

ДОДАТКИ

Методи аналізу формування прибутку банку

ДОДАТОК Б

Агрегована фінансова звітність АТ «ІНГ Банк Україна»

Найменування статті	2016	2017	2018	2019
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	5 159 944,0	2 806 435,0	2 357 209,0	5 420 186,0
Кредити клієнтам	12 170 816,0	7 118 962,0	8 531 906,0	7 690 583,0
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	62,0	62,0	62,0	
Необоротні активи на продаж				716,0
Основні засоби	13 911,0	22 507,0	29 849,0	82 336,0
Нематеріальні активи	1 337,0	1 662,0	1 776,0	1 992,0
Поточні податкові активи	368,0		15 000,0	
Відстрочений податковий актив		1 442,0	313,0	612,0
Інші активи	12 068,0	20 147,0	14 394,0	25 704,0
Всього активів	17 358 506,0	9 971 217,0	10 950 509,0	13 222 129,0
Зобов'язання				
Кошти кредитних установ	8 983 018	870 977	1 102 323	1 866 374
Кошти клієнтів	4 540 456	5 238 901	5 582 904	6 946 488
Відстрочені податкові зобов'язання	15 213	0	0	0
Поточні податкові зобов'язання	0	26 234	43 796	18 887
Інші зобов'язання	81 898	82 003	134 550	107 282
Всього зобов'язань	13 620 585	6 218 115	6 863 573	8 939 031
Статутний капітал	751 579	751 579	731 298	731 298
Додатковий сплачений капітал	46 278	46 278	46 278	46 278
Накопичений нерозподілений прибуток	2 940 064	2 955 245	3 309 360	3 505 522
Всього власного капіталу	3 737 921	3 753 102	4 086 936	4 283 098
Всього власного капіталу та зобов'язань	17 358 506	9 971 217	10 950 509	13 222 129

ДОДАТОК В

Агрегований звіт про прибутки, збитки та інший сукупний дохід АТ «ІНГ Банк Україна»

Найменування статті	2016	2017	2018	2019
Процентні доходи				
Кредити клієнтам	1 167 732,0	786 424,0	1 141 926,0	1 127 951,0
Депозитні сертифікати НБУ	332 227,0	297 451,0	283 242,0	343 408,0
Кошти в кредитних установах	83,0	3 641,0	8 629,0	7 699,0
	1 500 042,0	1 087 516,0	1 433 797,0	1 479 058,0
Витрати на виплату процентів				
Кошти кредитних установ	-67 267,0	-27 075,0	-13 487,0	-40 414,0
Кошти клієнтів	-76 686,0	-258 192,0	-404 487,0	-4 456 640,0
Процентні витрати за орендним зобов'язанням				-9 281,0
	-143 953,0	-285 267,0	-417 974,0	-495 359,0
Чистий процентний дохід	143 953,0	802 249,0	1 015 823,0	983 699,0
Резерв на покриття збитків від зменшення корисності кредитів клієнтам	97 097,0	324 324,0	129 991,0	31 203,0
Чистий процентний дохід за вирахуванням резерву на покриття збитків від зменшення корисності кредитів	1 258 992,0	477 925,0	885 832,0	1 014 902,0
Комісійні доходи	82 768,0	94 013,0	95 991,0	90 317,0
Комісійні витрати	-185 882,0	-122 899,0	-104 385,0	-71 620,0
Результат операцій з іноземною валютою:	108 098,0	102 088,0	87 065,0	178 785,0
Інші доходи	11 747,0	15 157,0	9 492,0	25 346,0
Непроцентні доходи	16 731,0	88 359,0	88 163,0	222 828,0
Витрати на персонал	-144 742,0	-123 864,0	-125 684,0	-141 448,0
Амортизація	-2 996,0	-7 860,0	-12 684,0	-36 501,0
Інші адміністративні та операційні витрати	-108 098,0	-102 088,0	-211 833,0	-197 065,0
Інші резерви на покриття збитків від зменшення корисності та інші резерви	-4 977,0	-3 255,0	-299,0	128,0
Непроцентні витрати	-310 842,0	-321 880,0	350 500,0	-374 886,0
Прибуток до оподаткування	964 881,0	244 404,0	623 495,0	862 844,0
Витрати з податку на прибуток	-173 850,0	-44 223,0	-112 518,0	-155 705,0
Прибуток за рік та усього сукупного доходу	791 031,0	200 181,0	510 977,0	707 139,0
Чистий прибуток на одну акцію				
Середньозважена кількість простих акцій в обігу (шт.)	13	73 129 804 500,0	73 129 804 500,0	73 129 804 500,0
Чистий і скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (у гривнях)	13	0,0027	0,0070	0,0097

ДОДАТОК Д

Аналіз пасиву балансу АТ «ІНГ Банк Україна» протягом 2016-2019 років, тис. грн.

Найменування статті	2016	2017	2018	2019	Відхилення				
					2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2016	2019-2016 (%)
Зобов'язання									
Кошти кредитних установ	8983018	870977	1102323	1866374	-8112041	231346	764051	-7116644	-79,2
Кошти клієнтів	4540456	5238901	5582904	6946488	698445	344003	1363584	2406032	53,0
Відстрочені податкові зобов'язання	15213	0	0	0	-15213	0	0	-15213	-100,0
Поточні податкові зобов'язання	0	26234	43796	18887	26234	17562	-24909	18887	
Інші зобов'язання	81898	82003	134550	107282	105	52547	-27268	25384	31,0
Всього зобов'язань	13620585	6218115	6863573	8939031	-7402470	645458	2075458	-4681554	-34,4
Статутний капітал	751579	751579	731298	731298	0	-20281	0	-20281	-2,7
Додатковий сплачений капітал	46278	46278	46278	46278	0	0	0	0	0,0
Накопичений нерозподілений прибуток	2940064	2955245	3309360	3505522	15181	354115	196162	565458	19,2
Всього власного капіталу	3737921	3753102	4086936	4283098	15181	333834	196162	545177	14,6
Всього власного капіталу та зобов'язань	17358506	9971217	10950509	13222129	-7387289	979292	2271620	-4136377	-23,8

ДОДАТОК Е

Аналіз активу балансу АТ «ІНГ Банк Україна» протягом 2016-2019 років, тис. грн.

Найменування статті	2016	2017	2018	2019	Відхилення				
					2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2016	2019-2016, %
Активи									
Грошові кошти та їх еквіваленти	5159944,0	2806435,0	2357209,0	5420186,0	-2353509	-449226	3062977	260242	5,0
Кредити клієнтам	12170816,0	7118962,0	8531906,0	7690583,0	-5051854	1412944	-841323	-4480233	-36,8
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	62,0	62,0	62,0	0	0	0	-62	-62	-100,0
Необоротні активи на продаж	0	0	0	716,0	0	0	716	716	0
Основні засоби	13911,0	22507,0	29849,0	82336,0	8596	7342	52487	68425	491,9
Нематеріальні активи	1337,0	1662,0	1776,0	1992,0	325	114	216	655	49,0
Поточні податкові активи	368,0		15000,0		-368	15000	-15000	-368	-100,0
Відстрочений податковий актив	0	1442,0	313,0	612,0	1442	-1129	299	612	0
Інші активи	12068,0	20147,0	14394,0	25704,0	8079	-5753	11310	13636	113,0
Всього активів	17358506,0	9971217,0	10950509,0	13222129,0	-7387289,0	979292,0	2271620,0	-4136377,0	-23,8

ДОДАТОК Ж

Аналіз доходів і витрат АТ «ІНГ Банк Україна» протягом 2016-2019 років, тис. грн.

	2016	2017	2018	2019	Відхилення				
					2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2016	2019-2016, %
Процентні доходи	1500042	1087516	1433797	1479058	-412526	346281	45261	-20984	-1,4
Резерв на покриття збитків від зменшення корисності кредитів клієнтам	0	0	0	31203	0	0	31203	31203	-
Комісійні доходи	82768	94013	95991	90317	11245	1978	-5674	7549	9,1
Інші доходи	11747	15157	9492	25346	3410	-5665	15854	13599	115,8
Результат операцій з іноземною валютою	108098	102088	87065	178785	-6010	-15023	91720	70687	65,4
Всього доходів	1702655	1298774	1626345	1804709	-403881	327571	178364	102054	6,0
Процентні витрати	143953	285267	417974	495359	141314	132707	77385	351406	244,1
Комісійні витрати	185882	122899	104385	71620	-62983	-18514	-32765	-114262	-61,5
Непроцентні витрати	310842	321880	350500	374886	11038	28620	24386	64044	20,6
Резерв на покриття збитків від зменшення корисності кредитів клієнтам	97097	324324	129991	0	227227	-194333	-129991	-97097	-100,0
Витрати з податку на прибуток	173850	44223	112518	155705	-129627	68295	43187	-18145	-10,4
Всього витрат	911624	1098593	1115368	1097570	186969	16775	-17798	185946	20,4
Прибуток	791031	200181	510977	707139	-590850	310796	196162	-83892	-10,6